

The Magpie is heavily persecuted by hunters, but many farmers let it breed in peace near their houses, since it is considered uninjurious at the place where it lives.

Den geografiske variasjon hos Fjæreplytten (*Calidris maritima* (Brünn.)).

Af HERMAN L. LØVENSKIOLD.

(With a Summary in English: The Geographical Variation of
the Purple Sandpiper, *Calidris maritima* (Brünn.).)

På mine turer til Spitsbergen for Norsk Polarinstitut i 1948 og 1949 samlet jeg en del *Calidris maritima* (Brünn.). Det første året da jeg kom sent dit opp, ble det vesentlig ungfugler, skutt i september, mens det sommeren 1949 av prof. HANS JOHANSEN og undertegnede ble samlet utelukkende voksne fugler, nesten alle fra rugetiden.

Ved elskverdig imøtekommenhet fra Zoologisk Museum i København fikk jeg anledning til å benytte det store materiale fra Island og Grønland som finnes der.

Ved to besøk har jeg sammenlignet spitsbergenmaterialet med det som finnes i København. Materiale fra Norge og Spitsbergen er undersøkt ved Universitetets Zoologiske Museum i Oslo.

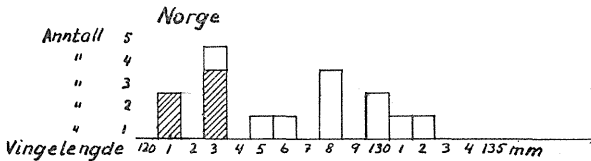
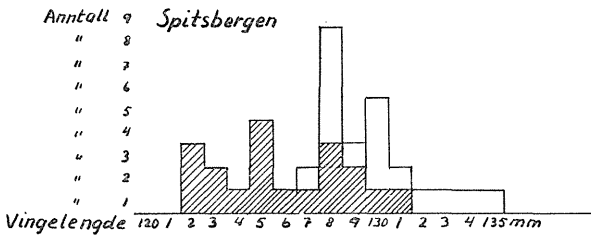
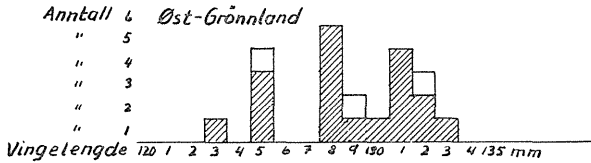
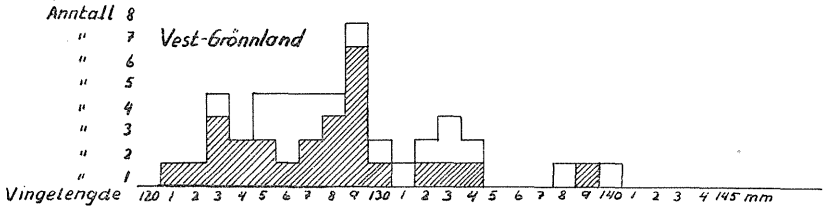
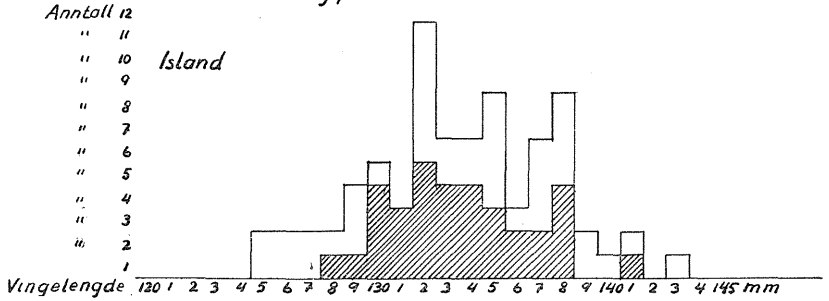
Når man har store serier av *C. maritima* liggende for seg, er det påfallende at de islandske fugler virker påfallende større enn de øvrige. De har også gjennomgående et ensfarvet grått brystskjold som synes å gjøre dem lettere å skjelve fra de øvrige.

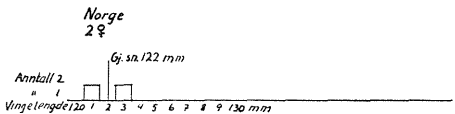
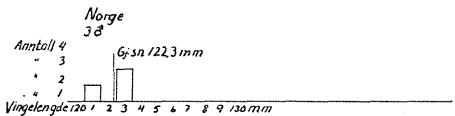
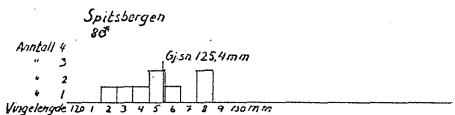
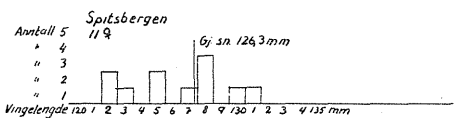
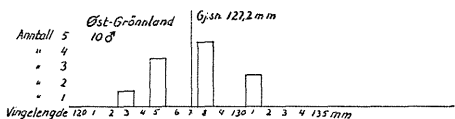
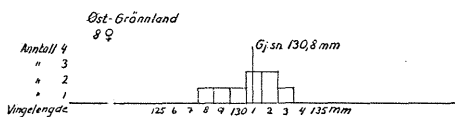
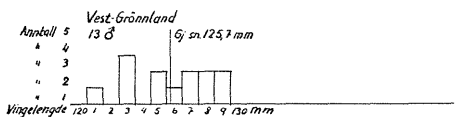
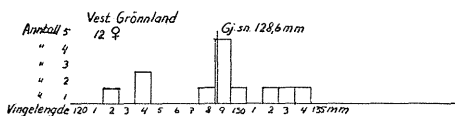
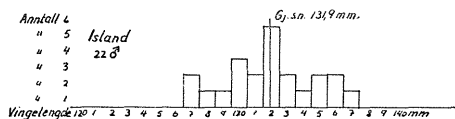
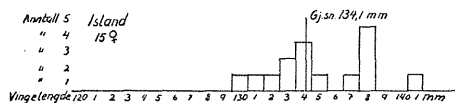
Dr. FINN SALOMONSEN, som har gjennomgått materialet, finner det imidlertid ikke hensiktsmessig å sette de islandske fjæreplyttene opp som egen rase, idet han mener at det ikke er tilstrekkelige holdepunkter for det. Jeg skal da heller ikke behandle dette spørsmålet her. De grønlandske fuglene ligner ikke de få eksemplarer av norske fugler som finnes i København og Oslo og det er liten eller ingen forskjell på fugler fra Øst- og Vest-Grønland.

Når vi kommer til Spitsbergenfuglene blir forholdet derimot et annet. Størelsen er riktignok omtrent den samme som hos

Vingelengden hos *Calidris Maritima*

Den skraverte del er voksne fugler, vesentlig fra mai til juli. Den uskraverte del gjelder ungfugler fra området, muligens også slike som har befunnet seg på trekk.

Vingelengden av ♂ & ♀ hos *Calidris Maritima*.

grønlandske fugler, men de er avgjort mindre enn de islandske. (Se forøvrigt den grafiske fremstillingen). Dertil kommer at de i farvetegningen skiller seg ut fra både islandske og grønlandske fjæreplytter.

Såvidt jeg har kunnet bringe i erfaring, forlater fjæreplytten finnmarkskysten om høsten for å tilbringe vinteren lenger sørpå ved norskekysten. Imidlertid har finnmarkskysten også i vinterhalvåret en befolkning av fjæreplytt. Det er da antagelig bl. a. fugler fra Spitsbergen som nå slår seg ned der. Når disse fuglene forlater området for å dra nordover vites ikke. Heller ikke om norske finnmarksfugler oppholder seg i området samtidig som gjestene nordfra, men utenkelig er det ikke.

Ved Zoologisk Museum i Oslo finnes et ganske lite norsk materiale av fjæreplytt, nemlig 3 ♂♂ og 2 ♀♀ fra rugetiden og ca. 10 fugler fra andre årstider. Her er det å bemerke at de 5 fuglene fra sommertiden er påfallende mindre enn de øvrige. Fuglene i vinterdrakt minner meget om de islandske fuglene jeg hadde anledning til å se i Kjøbenhavn.

Nå viser det seg imidlertid at de norske fjæreplyttene fra rugetiden synes å være helt identiske med rugefugler fra Spitsbergen både hva mål og farve angår. Når det gjelder størrelsen av fugler fra forskjellige lokaliteter, viser det seg at de norske fuglene er mindst. (Se forøvrigt den grafiske fremstillingen og tabell I.) Nå er det norske materialet meget lite, men vi kan gå ut fra at minimumsmålet av vingelengde med 121 mm er kjent. Maksimumsmålet for rugefugler må derimot sies å være ukjent da det krever et langt større antall skinn for å få dette fastlagt.

Det viser seg gjennomgående og dette gjelder særlig for Norge, Spitsbergen, Island og Øst-Grønland at ungfuglene kan være noe større enn rugefuglene. Dessuten er en del voksne fugl som er skutt utenfor rugetiden, større enn rugefuglene. Disse kan imidlertid stamme fra andre områder og må formodes å være på trekk. Når det derfor gjelder å fastlegge størrelsen av den stedegne pupulasjon finner jeg det riktig bare å ta hensyn til fugl skutt i rugetiden.

Spitsbergenfuglene er noe større enn de norske, men det kommer antagelig av at materiale fra dette området er større

Table 1. Mål (mm) og vekt (g) av *Calidris maritima* fra Norge, Spitsbergen, Øst-Grønland, Vest-Grønland og Island. 116 eksemplarer.

Measurements (in mm) and weight (in g) of Calidris maritima.

Lokalitet (locality)	Antall (number)	Kjøn (sex)	Vinge (wing)	gjenemsnit vinge (average, wing)	Hale (tail)	Nebb (bill)	Tars (tarsus)	Vekt (weight)
Norge, rugetid (Norway, breeding-birds)	3	♂	121—123	122.3	55—56	26—27	20	
	2	♀	121—132	122	56—62	32—33	20—22	
Norge, utenfor rugetid og unge (Norway, winter and young)	7	♂	127—130		51—62	23—31	19—21	
	5	♀	125—132		52—62	26—35	20—22	
Spitsbergen, rugetid (Spitsbergen, breeding-birds)	8	♂	122—129	125.4	54—60	25—30	20—21	64—70
	11	♀	122—131	126.3	57—61	29—34	20—23	73—79
Spitsbergen, utenfor rugetid og unge (Spitsbergen, winter and young)	18		122—135			24—37		
Øst-Grønland, rugetid (East Greenland, breeding-birds)	10	♂	123—131	127.2	54—59	27—32	20—21	
	8	♀	128—133	130.8	55—62	31—35	20—22	
Vest-Grønland, rugetid (West Greenland, breeding-birds)	13	♂	121—129		53—58	25—29	20—22	
	12	♀	122—134		54—63	26—36	21—24	
Vest-Grønland, utenfor rugetid og unge (West Greenland, winter and young)	19	♂	125—134	125.7	57—63	25—33	20—22	
	16	♀	125.5—138.5	128.6	56—64	30—36	21—23	
Island, rugetid (Iceland, breeding-birds)	22	♂	127—137	131.9	57—64	27—32	20—22	
	15	♀	130—141	134.1	59—65	33—36	20—23	
Island, utenfor rugetid og unge (Iceland, winter and young)	18	♂	125—139		57—62	25—32	20—23	
	17	♀	132—143		60—68	33—35	20—23.5	

enn det tilsvarende norske. Ved undersøkelse av et større norsk materiale, vil det antagelig vise seg at størrelsesforskjellen vil bli minimal. Med hensyn til fjærdraktens utseende er de fullstendig like og må begge ansees å tilhøre nominatformen.

Angående fugler fra Øst- og Vest-Grønland, er det liten forskjell i størrelsen på de to populasjoner. Målene stemmer forøvrig godt overens med spitsbergenfuglenes, men de er noe større enn disse. Hva fjærdraktens utseende angår er det såvidt det kan sees ikke noen forskjell mellom Øst- og Vest-Grønland. De er imidlertid av utseende helt forskjellige fra norske og spitsbergenske *Calidris maritima*.

De islandske fuglene står i en klasse for seg. De har nemlig de største mål av alle, både når det gjelder rugefugler og fugl skutt utenfor rugetiden (både ungfugl og voksne). Med hensyn til utseende ligner de mer på de grønlandske enn fuglene fra Norge og Spitsbergen.

Da den grønlandske fjæreplytten har et utseende som avviker meget sterkt fra nominatformen, mener jeg at de må settes opp som egen rase og tillater meg å foreslå navnet:

***Calidris maritima groenlandica* subsp. nov.**

Utseende:

Oversiden lysere enn hos nominatformen. *Issens fjær* har gulbrune bremmer, *nakken* er gråbrun. *Ryggsidens* småfjær har hvite til lyst gulbrune bremmer og mangler de lystbrune til mørkbrune bremmer og sideflekker som finnes hos nominatformen. *Halsens* og *brystets* fjær er lyst gulbrune med smale mørkbrune lengdeflekker. *Kro-området* er på lys bund sparsomt bestrødd med mørke flekker. (Hos nominatformen har dette området et nesten ensfarvet mørkegrått utseende idet fjærene har meget store mørkegrå flekker og smale lyse bremmer.) Type: ♂ ad., Godthåb 1. 6. 1925. Zool. Museum i Kjøbenhavn, Kat.-no. 5515. E. L. SCHIØLER coll.

ENGLISH SUMMARY

**The Geographical Variation of the Purple Sandpiper
(*Calidris maritima* (Brünn.)).**

On my trips to Spitsbergen for Norsk Polarinstitut in the summers of 1948 and 1949, I collected birds for the Zoological Museum of the Uni-

enn det tilsvarende norske. Ved undersøkelse av et større norsk materiale, vil det antagelig vise seg at størrelsesforskjellen vil bli minimal. Med hensyn til fjærdraktens utseende er de fullstendig like og må begge ansees å tilhøre nominatformen.

Angående fugler fra Øst- og Vest-Grønland, er det liten forskjell i størrelsen på de to populasjoner. Målene stemmer forøvrig godt overens med spitsbergenfuglenes, men de er noe større enn disse. Hva fjærdraktens utseende angår er det såvidt det kan sees ikke noen forskjell mellom Øst- og Vest-Grønland. De er imidlertid av utseende helt forskjellige fra norske og spitsbergenske *Calidris maritima*.

De islandske fuglene står i en klasse for seg. De har nemlig de største mål av alle, både når det gjelder rugefugler og fugl skutt utenfor rugetiden (både ungfugl og voksne). Med hensyn til utseende ligner de mer på de grønlandske enn fuglene fra Norge og Spitsbergen.

Da den grønlandske fjæreplytten har et utseende som avviker meget sterkt fra nominatformen, mener jeg at de må settes opp som egen rase og tillater meg å foreslå navnet:

***Calidris maritima groenlandica* subsp. nov.**

Utseende:

Oversiden lysere enn hos nominatformen. *Issens fjær* har gulbrune bremmer, *nakken* er gråbrun. *Ryggsidens* småfjær har hvite til lyst gulbrune bremmer og mangler de lystbrune til mørkbrune bremmer og sideflekker som finnes hos nominatformen. *Halsens* og *brystets* fjær er lyst gulbrune med smale mørkbrune lengdeflekker. *Kro-området* er på lys bund sparsomt bestrødd med mørke flekker. (Hos nominatformen har dette området et nesten ensfarvet mørkegrått utseende idet fjærene har meget store mørkegrå flekker og smale lyse bremmer.) Type: ♂ ad., Godthåb 1. 6. 1925. Zool. Museum i Kjøbenhavn, Kat.-no. 5515. E. L. SCHIØLER coll.

ENGLISH SUMMARY

**The Geographical Variation of the Purple Sandpiper
(*Calidris maritima* (Brünn.)).**

On my trips to Spitsbergen for Norsk Polarinstitut in the summers of 1948 and 1949, I collected birds for the Zoological Museum of the Uni-

versity in Oslo and among those birds also series of the Purple Sandpiper, *Calidris maritima* (Brünnich).

This material I have compared with birds from Iceland and West- and East-Greenland at the University in Copenhagen, and with Norwegian and Greenland birds at the Museum in Oslo, in all 116 specimens.

Measurements of wing, tail, bill and tarsus have been taken. For identification of races, only breeding-birds or birds collected during the breeding-season have been used.

The result is as follows:

The Iceland birds are the biggest ones, not only the breeding-birds, but also the young ones. These latter ones have a tendency to have a little larger wings and also other measurements are larger than in the adult birds. This is also to be seen in birds from Norway, Spitsbergen, West- and East-Greenland (table I).

The birds from Norway and from Spitsbergen are identical and must therefore belong to the nominate form, *Calidris m. maritima* (Brünnich). The Iceland birds are after my opinion different, but as dr. FINN SALOMONSEN does not agree in separating them as a subspecies, I shall not go further into the matter here.

The Greenland birds are still more different from the Norwegian-Spitsbergen population of the Purple Sandpiper and must as far as I can see belong to a new race. They should be named

Calidris maritima groenlandica subsp. nov.

Description: Upper-parts: Generally more bright than in the nominate form. The feathers of the crown with bright buffish fringes. The nape grey-brown. The small feathers of the upper-parts have white to bright buffish fringes. They have not the light brown to dark brown fringes and patches that are found in the nominate form. Under-parts: Throat and upper-breast have white or buffish feathers with narrow dark longitudinal shaft-streaks. The breast has almost the same colour, but has small, round dark patches. (The nominate form has here an almost uniform dark-grey colouring as the feathers are uniform dark-grey with very narrow whitish fringes.)
